

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ управління Державної служби якості
освіти у Полтавській області
від 03 серпня 2023 № 17-ОД

ПРОГРАМА **моніторингу організації дистанційного навчання** **у закладах загальної середньої освіти Полтавської області**

I. Загальні положення

Протягом 2020-2023 років українська освіта зіткнулася з численними викликами: вимушеними перервами у навчанні, знищенням шкіл, відсутністю очного навчання та обмеженим доступом до нього, значними обмеженнями для реалізації дистанційного навчання, викликаними перебоями у постачанні електроенергії та мережі Internet. При цьому варто зауважити, що наша країна перебуває в особливій, значно складнішій ситуації, ніж інші країни, які зазнали лише впливу пандемії, адже з 24 лютого 2022 року діє правовий режим воєнного стану, тому питання якості дистанційної освіти наразі є актуальним. Ключовими викликами освітнього процесу в умовах воєнного стану є: нестабільні умови навчання; обмеженість способів організації навчально-пізнавальної діяльності; зниження мотивації та нестабільний психоемоційний стан учнів/учениць та вчителів.

Взаємодія всіх учасників освітнього процесу – один з найважливіших факторів успішного функціонування будь-якої шкільної спільноти. В умовах дистанційного навчання, взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу: адміністрацією школи, вчителями, учнями і батьками – набуває особливого значення та зустрічається з низкою викликів.

Найвагоміші перешкоди в доступі відчувають учасники освітнього процесу під час відімкнення електроенергії, повітряних тривог, зміні місця проживання та через відсутність технічного забезпечення. Відповідно керівники закладів освіти, а також управлінь у сфері освіти мають подбати про стратегії допомоги тим учням та ученицям, які мають найменше можливостей для ефективного дистанційного навчання. Для забезпечення повноцінного освітнього навчального процесу на відстані, окрім технічного інструментарію, вчителю необхідно володіти низкою професійних та особистих компетентностей, які дозволять зацікавити, організувати учнів на початковому етапі та втримати їхню увагу аж до завершального етапу уроку. Організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, комунікація з учнями на відстані, надихати та мотивувати їх до навчання, допомагати батькам – це ті навички, якими тепер додатково мають володіти вчителі.

Учасники освітнього процесу впродовж періоду дистанційного навчання мали набути вмій: самостійно вчитися, самоконтролю, самоорганізації та тайм-менеджменту.

Основними проблемами у збереженні якісної освіти під час дії правового режиму воєнного стану є:

- створення безпечних умов у закладах освіти;
- забезпечення технічними засобами учасників освітнього процесу;
- доступ до швидкісного та якісного Інтернету.

Для організації дистанційного навчання затверджено Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН від 08 вересня 2020 року № 1115), яким визначено механізм забезпечення здобуття повної загальної середньої освіти за дистанційною формою та використання технологій дистанційного навчання під час організації здобуття освіти за різними формами в закладах освіти. Втім правовий режим воєнного стану змусив внести зміни до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти щодо санітарного регламенту навчальних занять та початок занять у другу зміну (наказ МОЗ від 01 серпня 2022 року № 1371); розробити низку наказів та листів МОН для організації освітнього процесу у 2022-2023 навчальному році. Встановлено, що дистанційне навчання, зокрема оцінювання результатів навчання, може бути організовано у синхронному та асинхронному режимі. Розроблено рекомендації ДСНС щодо створення безпечних умов для учнів та працівників. Державна служба якості освіти України розробила рекомендації для директорів щодо організації дистанційного навчання в умовах війни, викладання навчальних предметів в умовах воєнного стану та роботи вчителя в умовах війни.

Програма моніторингу організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти Полтавської області розрахована на період 2023-2025 років.

Мета моніторингу: виявити та відстежити тенденції щодо організації дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Відповідно до мети визначено **завдання** моніторингового дослідження:

- з'ясувати частку ЗЗСО області, класів та учнів у них, де освітній процес здійснюється виключно дистанційно (очно-дистанційно) та проаналізувати дотримання норм законодавства під час дистанційного навчання;
- проаналізувати стратегії роботи закладів освіти під час дистанційного навчання в умовах дії правового режиму воєнного стану;
- з'ясувати рівень технічного забезпечення учасників освітнього процесу під час дистанційного навчання;
- проаналізувати педагогічну діяльність під час дистанційного навчання та рівень цифрової грамотності вчителів;
- визначити рівень задоволеності учасників освітнього процесу організацією дистанційного навчання;
- визначити чинники, які перешкоджають якісній організації дистанційного навчання в ЗЗСО;

– розробити рекомендації закладам загальної середньої освіти щодо організації освітнього процесу у дистанційному форматі.

Об’єкт моніторингу:

- організація освітнього процесу в ЗЗСО Полтавської області під час дистанційного навчання в умовах воєнного стану;
- педагогічна діяльність та професійний розвиток учителів;
- використання засобів навчання та електронних освітніх ресурсів.

II. Суб’єкти моніторингового дослідження

1. Суб’єктом, що проводить моніторинг, є управління Державної служби якості освіти у Полтавській області.
2. Учасники дослідження:
 - учні базової та профільної школи;
 - учителі;
 - батьки учнів;
 - керівники ЗЗСО.

III. Індикатори

1. Дотримання норм законодавства щодо організації дистанційного навчання:
 - заходи для організації дистанційного навчання під час дії правового режиму воєнного стану;
 - відповідність вимогам безпечного освітнього середовища, що передбачає дотримання вимог санітарного регламенту;
 - дотримання прав та обов’язків всіх учасників освітнього процесу.
2. Стратегія роботи закладів освіти під час дистанційного навчання в умовах дії правового режиму воєнного стану:
 - наявність наказу про організацію дистанційного навчання та використання єдиної освітньої платформи для забезпечення навчального процесу;
 - засоби безпеки в мережі Internet.
3. Рівень технічного забезпечення ЗЗСО під час дистанційного навчання в умовах дії правового режиму воєнного стану:
 - швидкість мережі Internet;
 - обладнання робочого місця вчителя відповідною технікою для проведення дистанційних занять.
4. Педагогічна діяльність під час дистанційного навчання:
 - організація та проведення синхронних, асинхронних занять;
 - дотримання принципів академічної доброчесності;
 - відвідування синхронних занять учнями;
 - оцінювання навчальних досягнень учнів, використання само- та взаємооцінювання.
5. Рівень задоволеності учасників освітнього процесу організацією дистанційного навчання:

– мотивація учасників освітнього процесу під час здійснення дистанційного навчання;

– наявність зворотного зв'язку між учителями та учнями.

6. Чинники, які перешкоджають якісній організації дистанційного навчання в ЗЗСО:

– психологічний стан учнів під час дистанційного навчання в умовах дії воєнного стану;

– відсутність розвитку комунікабельності здобувачів освіти;

– володіння вчителями цифровими технологіями дистанційного навчання предметів, використання засобів навчання та електронних освітніх ресурсів.

IV. Вид моніторингу

Зовнішній, регіональний.

V. Методи та принципи моніторингу

1. Методи проведення моніторингу:

1) опитування: анкетування учнів (базова і профільна школа), батьків учнів, учителів, керівників закладів освіти;

2) відвідування дистанційних навчальних занять: (початкова школа – 2 кл.; базова – 5-6 і 9 кл.; профільна – 11 кл.; за відсутності вказаних класів – відвідуються заняття у наявних класах відповідного рівня освіти);

3) аналіз освітньої платформи (платформ), що використовує ЗЗСО для організації дистанційного навчання, зокрема асинхронних занять (контенту, об'єму домашніх завдань, об'єму матеріалу для самостійного опрацювання, зворотного зв'язку учителя з учнями).

2. Принципи, відповідно до яких проводиться моніторинг:

1) відповідність меті;

2) об'єктивність;

3) сприйняття громадськістю;

4) відкритість деперсоніфікованих результатів, а також інформації про показники на регіональному рівні;

5) закритість інформації про персональні результати учнів у розрізі шкіл, громад області;

6) інформативність результатів для різних категорій споживачів.

VI. Цикли моніторингу та основні етапи його проведення

1. Моніторинг проводиться періодично за такими циклами:

I цикл – I семестр 2023/2024 н. р.;

II цикл - II семестр 2023/2024 н. р.;

III цикл - 2024/2025 н. р.

2. Основні етапи проведення моніторингу:

1) визначення мети та завдань моніторингу;

2) розроблення інструментарію моніторингу;

- 3) формування вибірки дослідження;
- 4) погодження з керівниками ЗЗСО участі у моніторингу;
- 5) опитування керівників ЗЗСО щодо організації дистанційного навчання;
- 6) проведення онлайн-анкетування учителів, батьків, учнів;
- 7) спостереження за навчальними заняттями (у синхронному режимі);
- 8) аналіз асинхронних навчальних занять;
- 9) аналіз та узагальнення результатів дослідження;
- 10) підготовка і оприлюднення звіту за результатами моніторингу.

VII. Інструменти, що будуть застосовані під час моніторингу

- 1) анкета учнів;
- 2) анкета батьків;
- 3) анкета педагогічних працівників;
- 4) опитувальник для керівника ЗЗСО щодо організації освітнього процесу, який здійснюється дистанційно (очно-дистанційно);
- 5) форма спостереження за навчальними заняттями.

Інформація, зібрана у процесі дослідження, може бути використана з дослідницькою метою. Неперсоніфіковані результати дослідження можуть бути опубліковані.

VIII. Проведення анкетування учасників моніторингу

Анкетування учасників моніторингу проводиться

- 1) відповідно до норм і вимог:

Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 січня 2020 року № 54; нормативно-правових актів з питань організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти;

- 2) у терміни, визначені графіком відповідного циклу моніторингу;
- 3) у закладах загальної середньої освіти, які визначені відповідно до вибірки дослідження.

IX. Визначення результатів моніторингу

1) обробка та узагальнення результатів моніторингу здійснюється шляхом опрацювання анкет учнів, батьків учнів, педагогів та форм спостереження за навчальними заняттями;

2) інформування про результати моніторингу здійснюється шляхом ознайомлення та оприлюднення звіту шляхом надсилання на офіційні електронні пошти ЗЗСО та органів управління у сфері освіти.

Графік проведення моніторингу I семестр 2023/2024 н. р. та узагальнення його результатів

№ з/п	Заходи	Відповідальні	Термін виконання

1.	Визначення мети та завдань моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	15.08.2023 р.
2.	Розроблення інструментарію моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	16-18.08.2023р.
3.	Формування вибірки дослідження	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	21.08.2023 р.
4.	Погодження з керівниками ЗЗСО участі у моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	24.08.2023 р.
5.	Опитування керівників ЗЗСО щодо організації дистанційного навчання	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	04-08.09.2023р.
6.	Проведення онлайн анкетування учителів, батьків, учнів	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	11-15.09.2023р.
7.	Спостереження за навчальними заняттями (у синхронному режимі)	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	18-29.09.2023р.
8.	Аналіз асинхронних навчальних занять	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	02-06.10.2023р.
9.	Аналіз та узагальнення результатів дослідження	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	09.10.2023 р.
10.	Підготовка і оприлюднення звіту за результатами моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	16.10.2023 р.

**Графік проведення моніторингу II семестр 2023/2024 н. р.
та узагальнення його результатів**

№ з/п	Заходи	Відповідальні	Термін виконання
1.	Формування вибірки дослідження	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	08.04.2024 р.
2.	Погодження з керівниками ЗЗСО участі у моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	11.04.2024 р.
3.	Опитування керівників ЗЗСО щодо організації дистанційного навчання	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	15-19.04.2024р.
4.	Проведення онлайн анкетування учителів,	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській	22-26.04.2024р.

	батьків, учнів	області	
5.	Спостереження за навчальними заняттями (у синхронному режимі)	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	06-17.05.2024р.
6.	Аналіз асинхронних навчальних занять	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	20-24.05.2024р.
7.	Аналіз та узагальнення результатів дослідження	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	27.05.2024 р.
8.	Підготовка і оприлюднення звіту за результатами моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	03.06.2024 р.

**Графік проведення моніторингу 2024/2025 н. р.
та узагальнення його результатів**

№ з/п	Заходи	Відповідальні	Термін виконання
1.	Формування вибірки дослідження	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	13.01.2025 р.
2.	Погодження з керівниками ЗЗСО участі у моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	20.01.2025 р.
3.	Опитування керівників ЗЗСО щодо організації дистанційного навчання	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	28.01.2025 р.
4.	Проведення онлайн анкетування учителів, батьків, учнів	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	07.02.2025 р.
5.	Спостереження за навчальними заняттями (у синхронному режимі)	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	17.02.2025 р.
6.	Аналіз асинхронних навчальних занять	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	24.02.2025 р.
7.	Аналіз та узагальнення результатів дослідження	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	26.02.2025 р.
8.	Підготовка і оприлюднення звіту за результатами моніторингу	Управління Державної служби якості освіти у Полтавській області	10.03.2025 р.